

SAKSUTREDNING

Arkivreferanse: 2024/541-1

Saksbehandler:
Hans Sandum

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
2024/14	03.06.2024	Driftsutvalget
2024/42	13.06.2024	Formannskapet

Tilsyn og oppfølging med spredte avløpsanlegg - Forskrift om gebyrer for saksbehandling og kontroll etter forurensningsregelverket, Sel kommune, Innlandet fylke

Vedlegg

- 1 Sel kommune - Gebyrforskrift forurensningsmyndighet (2024_03_07)
- 2 Sel kommune - Følg brev til gebyrforskrift (2024_03_07)

Saksutredning

Hva er spredte avløpsanlegg?

Utslipp av sanitært avløpsvann fra avløpsanlegg som er mindre enn 50 pe (personenheter), og som ikke er tilknyttet kommunalt avløpsnett. I de aller fleste tilfeller betyr dette utslipp fra avløpsanlegg tilknyttet bolig eller hytte, og som i hovedsak eies av privatpersoner.

Hva er utfordringene med spredte avløpsanlegg?

De aller fleste private avløpsanlegg er gamle og har for dårlig renseevne i forhold til dagens lov- og miljøkrav, dette gjelder også for Sel kommune. Spredte avløpsanlegg kan føre til forurensning av nærliggende vannkilder, som innsjøer, elver og grunnvann. Kloakk inneholder store mengder organisk materiale og fosfor, som kan føre til algeoppblomstring (eutrofiering) i bekker og vann. Dette gir dårligere levevilkår for blant annet fisk. Vannet kan også bli uegnet som badevann, og ubrukelig som drikkevannskilde for mennesker og dyr. Ubehandlet avløpsvann kan inneholde skadelige stoffer som virus, bakterier, næringsstoffer og kjemiske rester fra vårt forbruk. Det er derfor viktig at avløpsanleggene våre fungerer slik de skal.

Eu`s vanddirektiv

Vanddirektivet er et EU-direktiv som legger rammene for forvaltningen av vann. Det er innlemmet i EØS-avtalen og dermed forpliktende også for Norge. I Norge ble vanddirektivet implementert gjennom forskrift om rammer for vannforvaltningen (Vannforskriften) i 2007, som er hjemlet i Plan- og bygningsloven, Forurensningsloven, Vannressursloven og Naturmangfoldloven. Formålet er å beskytte, og om nødvendig forbedre miljøtilstanden i alle vannforekomster (grunnvann, elver/bekker, innsjøer og kystområder). Forurensninger skal fjernes og tiltak skal iverksettes for å styrke miljøtilstanden.

Kommunen som forurensningsmyndighet – Forurensningsforskriften - Forurensningsloven

For "mindre" avløpsanlegg, (opp til 2000 pe) er det kommunen som er forurensningsmyndighet, og har ansvaret for at utslipp fra slike anlegg tilfredsstiller gjeldende lovverk. Dette er avløpsanlegg som inngår i forurensningsforskriftens kapittel 12 – krav til utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende, og kapittel 13 – krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra mindre tettbebyggelser.

Forurensningsforskriftens § 12-2, forurensningsmyndighet sier blant annet; *"Det er kommunen ved kommunestyret som er forurensningsmyndighet, herunder tilsynsmyndighet, for utslipp av sanitært avløpsvann omfattet av kapittel 12. Når det gjelder kommunestyrets adgang til å delegerer den myndighet som er lagt til kommunen, følger det av Forurensningsloven § 83 første ledd, at det er Kommunelovens delegasjonshjemler som kommer til anvendelse ved delegasjon internt i kommunen."*

I Sel kommune sitt delegeringsreglement er det gitt driftsutvalget myndighet til å treffe avgjørelser, herunder saker av prinsipiell betydning etter Forurensningsloven. Her er det også gitt kommunedirektøren myndighet til å treffe avgjørelser, herunder saker av ikke prinsipiell betydning etter Forurensningsloven.

Forurensningsforskriftens § 12-2, Forurensningsmyndighet sier videre; *"Forurensningsmyndigheten skal føre tilsyn med at forskriften og vedtak truffet i medhold av denne følges, jf. Forurensningsloven § 48. Forurensningsmyndigheten skal som tilsynsmyndighet ha fri adgang til virksomheten/anlegget, jf. Forurensningsloven § 50. Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de disse bemyndiger, inspisere avløpsanlegget til enhver tid. For gjennomføring av kontrollen gjelder Forvaltningsloven § 15. For utøvelse av tilsynet kan forurensningsmyndigheten gi den ansvarlige pålegg om opplysninger og undersøkelser, jf. Forurensningsloven §§ 49 og 51."*

Lokal forskrift

Sel kommune har i tillegg til Forurensningsforskriften lokal forskrift - *Forskrift for utslipp av avløpsvann fra mindre avløpsanlegg for bolig- og fritidsbebyggelse mv.* vedtatt av Sel kommunestyre 29.10.2018. Denne forskriften gjelder for utslipp mindre enn 50 pe. Denne lokale forskriften erstatter § 12-7 til og med § 12-13 i Forurensningsforskriften. For øvrig gjelder bestemmelsene i Forurensningsforskriften.

Verktøy i tilsynsarbeidet

- Forurensningsloven
- Forurensningsforskriften
- Lokal forskrift – Forskrift for utslipp av avløpsvann fra mindre avløpsanlegg for bolig- og fritidsbebyggelse mv.

- Hovedplan VA
- Tilsynsplan – denne skal utarbeides som forarbeid til fysiske tilsyn

Ressursbehov, tidsaspekt og politisk forankring

Tilsyn og opprydding i spredte avløp i Sel kommune er en stor og krevende oppgave. Dette har det frem til nå ikke vært rutiner for, eller ressurser avsatt til å gjennomføre. Det er en nasjonal uttalt målsetting at alle avløpsanlegg skal oppfylle Forurensningsforskriftens rensekrav slik at miljømålene i Vannforskriften kan nås innen 2027, og senest innen 2033. Miljødirektoratet og Statsforvalteren er "revisor" og følger opp kommunene på dette.

Tilsyn, oppfølging og opprydding av spredte avløp i Sel kommune kan ikke anses som et arbeid man blir ferdig med. Det skal innarbeides rutiner for at det blir nedlagt en årlig innsats på dette området, og det er dette arbeidet vi er i startfasen med nå. I første omgang er det budsjettert med at en 100% stilling på plan/teknisk, nærmere bestemt byggesaksbehandler/kontrollingeniør, skal stå for dette arbeidet.

Kommunedirektøren ser dette som en omfattende oppgave, som man også kan se for seg vil få til dels store konsekvenser for en del av kommunens innbyggere. Vi ser det derfor som viktig at dette er godt politisk opplyst og forankret.

Finansiering

Finansiering av ressursbehovene knyttet til kontroll og tilsyn av spredte avløpsanlegg er tenkt dekket gjennom et årlig kontrollgebyr i gebyrforskriften som også fremmes her. Årsgebyr for anlegg etter kapittel 12 i Forurensningsforskriften er vedtatt for 2024, men er enda ikke fakturert i påvente av å få gebyrforskriften på plass.

Hvordan komme i gang?

- Gjennomføre tilstandskartlegging
 - o Skaffe oversikt over alle avløpsutslipp – dette arbeidet er godt i gang
 - Lokasjon og tilgjengelighet
 - Har anleggene utslippstillatelse, eventuelt hvor gammel er utslippstillatelsen?
 - Alder på anlegget
 - Type anlegg
 - o Skaffe oversikt over resipientene
 - Hvilken miljøtilstand har resipientene
 - Hvilke resipienter har viktige brukerinteresser knyttet til seg?
- Resultatet av denne kartleggingen vil legge grunnlaget for prioriteringer og utarbeiding av strategier for tilsynsarbeidet – Tilsynsplan

Med dette som bakgrunn skal Sel kommune følge opp de nasjonale føringene for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene som er gitt i brev fra Klima og miljødepartementet til vannregionmyndighetene 19.mars 2019 med følgende innsats:

- **kartlegge og følge opp utslipp** fra avløpsanlegg som kommunen er myndighet for.
- **gi pålegg om tiltak for anlegg som ikke overholder rensekrav** gitt i tillatelser etter 01.01.2007

- sette i verk tiltak **for at utslipp etablert før 01.01.2007 blir renset i tråd med renskravene** i Forurensningsforskriften kapittel 12 og 13

Ny gebyrforskrift

Kommunen har i dag ikke hjemmel til å kreve årlige kontroll-/tilsynsgebyr etter kapittel 2, 12, 13, 15 og 15A i Forurensningsforskriften. Årsgebyr for anlegg etter kapittel 12 er vedtatt for 2024, men er som tidligere nevnt enda ikke fakturert i påvente av å få gebyrforskriften på plass.

Det er her gitt en utredning som gjelder tilsyns- og kontrollarbeid etter Forurensningsforskriften og kommunens plikt til å følge opp dette. Dette arbeidet har i inneværende år startet opp med å skaffe en oversikt over alle avløpsutslipp i kommunen, og vil fortsette gjennom året med videre kartlegging som skal resultere i en tilsynsplan for videre tilsyns- og kontrollarbeid. Det er av stor viktighet å få vedtatt den nye gebyrforskriften for at kommunen skal kunne kreve inn gebyrer for arbeidet som er gjort, og som vil fortsette resten av inneværende år.

Den nye lokale gebyrforskriften - *Forskrift om gebyrer for saksbehandling og kontroll etter forurensningsregelverket, Sel kommune, Innlandet fylke* omfatter forhold der kommunen er forurensningsmyndighet etter bestemmelser gitt i Forurensningsforskriftens kapitler 2, 12, 13, 15 og 15A og i forskrift om forbud mot bruk av mineralolje til oppvarming av bygninger. Kommunen skal også føre tilsyn med at bestemmelser og vedtak som er fattet følges.

Forskriften omfatter gebyr for saksbehandling, tilsyn og kontroll med:

- opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeid
- utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende
- utslipp av kommunalt avløpsvann fra mindre tettbebyggelser
- utslipp/påslipp av oljeholdig vann
- påslipp av fettholdig vann
- forbud mot bruk av mineralolje til oppvarming av bygninger

Vurdering

For "mindre" avløpsanlegg, (opp til 2000 pe), er det kommunen som er forurensningsmyndighet, og har ansvaret for at utslipp fra slike anlegg tilfredsstiller gjeldende lovverk. Det er derfor av stor viktighet at tilsyns- og kontrollvirksomheten blir systematisert og fulgt opp i tråd med forurensningsregelverket, og spesielt med hensyn til at miljømålene i vannforskriften kan nås innen 2027, og senest innen 2033.

Sel kommune må ha en lokal forskrift som regulerer gebyrer for saksbehandling og kontroll etter forurensningsregelverket, og som beskriver prinsipp for fastsetting av-, og måte å kreve inn gebyr på. Det er utarbeidet et forslag til lokal forskrift, samt et følgebrev som kan ligge ved når forskriften legges ut på høring. Forskriften tar for seg prinsippene for fastsetting og innkreving av gebyr. Forskriften skal gi forutsigbarhet for kommunen og eier av det enkelte objekt/anlegg som krever tilsyn og kontroll etter forurensningsregelverket.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Kommunedirektøren bes om å fortsette med oppstartet tilsyns- og kontrollarbeid i tråd med Forurensningsforskriften og Forskrift for utslipp av avløpsvann fra mindre avløpsanlegg for bolig- og fritidsbebyggelse mv. vedtatt av Sel kommunestyre 29.10.2018.

Ny lokal forskrift, vedlagt, Forskrift om gebyrer for saksbehandling og kontroll etter forurensningsregelverket, Sel kommune, Innlandet fylke legges ut på høring frem til 02.08.2024.

Forskriften legges fram for Sel kommunestyre for sluttbehandling så snart høringsfristen er ute.

Forskriften blir sendt til Norsk Lovtidende for publisering så snart endelig vedtak er gjort.

Driftsutvalgets behandling av sak 14/2024 i møte den 03.06.2024:

Behandling

Kommunedirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kommunedirektøren bes om å fortsette med oppstartet tilsyns- og kontrollarbeid i tråd med Forurensningsforskriften og Forskrift for utslipp av avløpsvann fra mindre avløpsanlegg for bolig- og fritidsbebyggelse mv. vedtatt av Sel kommunestyre 29.10.2018.

Ny lokal forskrift, vedlagt, Forskrift om gebyrer for saksbehandling og kontroll etter forurensningsregelverket, Sel kommune, Innlandet fylke legges ut på høring frem til 22.08.2024.

Forskriften legges fram for Sel kommunestyre for sluttbehandling så snart høringsfristen er ute.

Forskriften blir sendt til Norsk Lovtidende for publisering så snart endelig vedtak er gjort.

Formannskapetets behandling av sak 42/2024 i møte den 13.06.2024:

Behandling

Innstillingen fra Driftsutvalget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kommunedirektøren bes om å fortsette med oppstartet tilsyns- og kontrollarbeid i tråd med Forurensningsforskriften og Forskrift for utslipp av avløpsvann fra mindre avløpsanlegg for bolig- og fritidsbebyggelse mv. vedtatt av Sel kommunestyre 29.10.2018.

Ny lokal forskrift, vedlagt, Forskrift om gebyrer for saksbehandling og kontroll etter forurensningsregelverket, Sel kommune, Innlandet fylke legges ut på høring frem til 22.08.2024.

Forskriften legges fram for Sel kommunestyre for sluttbehandling så snart høringsfristen er ute.

Forskriften blir sendt til Norsk Lovtidende for publisering så snart endelig vedtak er gjort.